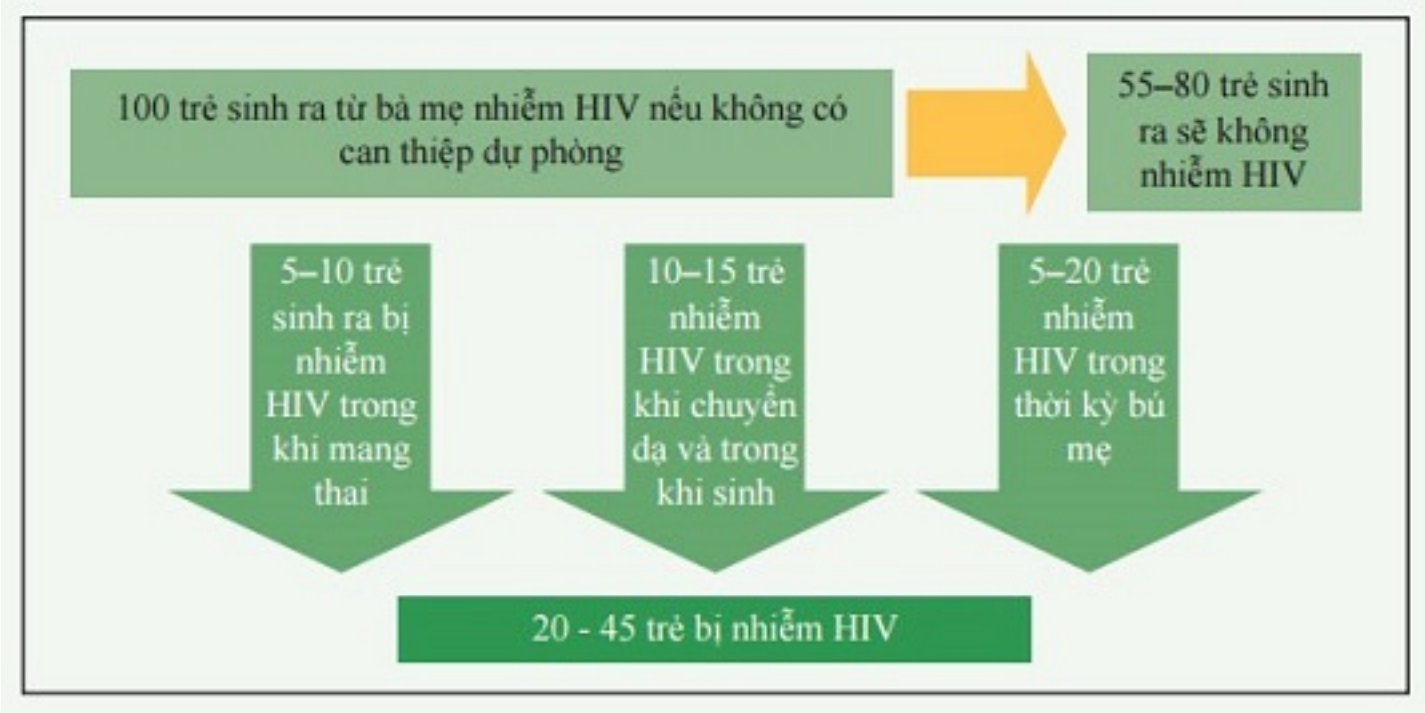
Vi□t b□i Biên t□p viên
Th□ năm, 10 Tháng 3 2016 12:52 - L□n c□p nh□t cu□i Th□ năm, 10 Tháng 3 2016 21:51

Bs Tr□□ng Nh□ Qu□nh - Khoa Ph□ S□n

Nh□ chúng ta đã bi□t, ngoài lây truy□n qua đ□□ng máu và đ□□ng tình d□c thì lây truy□n HIV t□ m□ sang con là m□t trong ba con đ□□ng chính lây truy□n HIV/AIDS. Khi mang thai, t□ l□ lây truy□n HIV t□ m□ sang con chi□m kho□ng 25 - 40%. Qua nghiên c□u c□a WHO trên 100 bà m□ mang thai có HIV (không đ□□c can thi□p) cho th□y 9 tr□ b□ nhi□m HIV t□ m□ sang con trong giai đo□n mang thai, 17 tr□ b□ nhi□m trong giai đo□n chuy□n d□ và 10 tr□ b□ nhi□m HIV trong giai đo□n bú m□. Đi□u này có nghĩa, c□ 100 tr□ sinh ra t□ bà m□ nhi□m HIV thì có kho□ng 36 tr□ b□ lây nhi□m.

T□i Vi□t Nam, trung bình m□i năm có kho□ng hai tri□u ph□ n□ mang thai, và t□ l□ nhi□m HIV □ ph□ n□ mang thai là 0,4%. V□i s□ tr□ sinh ra h□ng năm T□ 1,5 tri□u đ□n 2 tri□u tr□ em, thì m□i năm có kho□ng sáu nghìn tr□ em có ph□i nhi□m v□i HIV

I. CÁC Đ□□NG LÂY TRUY□N M□ CON

1. Lây truy□n qua nhau (rau) thai khi ng□□i m□ mang thai

Nhau thai có c□u t□o h□t s□c đ□c bi□t, nó giúp v□n chuy□n ch□t dinh d□□ng, vitamin, khoáng ch□t, kháng th□…t□ c□ th□ m□ sang thai nhi đ□ nuôi d□□ng bào thai và ngăn không cho vi khu□n, virut xâm nh□p gây h□i đ□n thai nhi. Tuy nhiên, khi bánh nhau b□ nhi□m khu□n ho□c b□ dày c□a nó gi□m đi vào n□a sau thai k□ s□ t□o đi□u ki□n cho virut d□ dàng đi vào c□ th□ bé.

Tình tr□ng virut HIV t□ máu c□a m□ sang thai nhi qua nhau thai có th□ x□y ra r□t s□m, ngay khi ng□□i m□ mang thai đ□□c 8 tu□n và có th□ kéo dài trong su□t thai k□.

2. Lây truy□n khi sinh con

Virut HIV t□ n□□c □i, d□ch t□ cung, d□ch âm đ□o xâm nh□p vào thai nhi qua niêm m□c m□t, mũi, h□u môn ho□c l□p da b□ sây sát c□a tr□ trong th□i gian chuy□n d□ khi sinh, lúc này tr□ ph□i ti□p xúc tr□c ti□p v□i d□ch âm đ□o c□a m□ ho□c s□ trao đ□i gi□a m□ và thai nhi khi chuy□n d□.

3. Lây truy□n trong quá trình cho con bú

Sau khi sinh, tr□ v□n có th□ nhi□m HIV trong quá trình bú s□a m□, vì lúc này virut HIV d□ dàng truy□n sang c□ th□ bé qua các v□t n□t □ núm vú c□a ng□□i m□ khi tr□ đang m□c răng, b□ t□n th□□ng □ niêm m□c mi□ng hay HIV trong s□a m□ có th□ lây sang con theo đ□□ng tiêu hóa. Th□i gian bú m□ càng dài, tr□ càng có nhi□u nguy c□ nhi□m HIV h□n. Do v□y, ph□ n□ nhi□m HIV nên nuôi con b□ng s□a thay th□.

II. BI□N PHÁP CAN THI□P

Nh□ng ph□ n□ mang thai đ□□c t□ v□n xét nghi□m HIVcó k□t qu□ d□□ng tính c□n đ□□c theo dõi liên t□c và can thi□p đúng quy trình nh□m làm gi□m t□i m□c th□p nh□t nguy c□ lây nhi□m HIV

cho nh□ng tr□ sinh ra t□ các bà m□ này:

1. Đ□□c gi□i thi□u, chuy□n g□i t□i các c□ s□ chăm sóc đi□u tr□ HIV/AIDS cho ng□□i l□n đ□ đánh giá v□ lâm sàng (nhi□m trùng c□ h□i, giai đo□n lâm sàng) và xét nghi□m (đ□ng nhi□m viêm gan B/C, các xét nghi□m c□ b□n, s□ l□□ng t□ bào CD4). N□u đ□ tiêu chu□n đi□u tr□ b□ng thu□c kháng virus ARV theo H□□ng d□n Qu□c gia v□ ch□n đoán và đi□u tr□ nhi□m HIV/AIDS, ti□n hành đi□u tr□ b□ng ARV cho nh□ng ph□ n□ này (chú ý s□ d□ng các thu□c không □nh h□□ng t□i thai nhi: ví d□ không s□ d□ng EFV, đ□c bi□t là trong 3 tháng đ□u c□a thai k□).

2. V□i nh□ng ph□ n□ mang thaiHIV(+), tình tr□ng lâm sàng và mi□n d□ch còn t□t, c□n ti□n hành đi□u tr□ d□ phòng b□ng AZT liên t□c cho đ□n khi chuy□n d□ - dùng thêm li□u đ□n NVP 20mg vào tu□n thai th□ 14 ho□c ngay sau khi phát hi□n nhi□m HIV sau tu□n th□ 14. Đ□ng th□i, c□ 3 tháng m□t l□n, ki□m tra CD4, n□u s□ l□□ng CD4 gi□m < 350TB/mm3 thì b□t đ□u đi□u tr□ ARV b□ng phác đ□ AZT + 3TC + EFV.

III. THEO DÕI, QU□N LÝ

Theo dõi, qu□n lý có h□ th□ng và đ□a ra các quy□t đ□nh can thi□p phù h□p có hi□u qu□ cao làm gi□m t□ l□ lây truy□n HIV t□ m□ sang con.

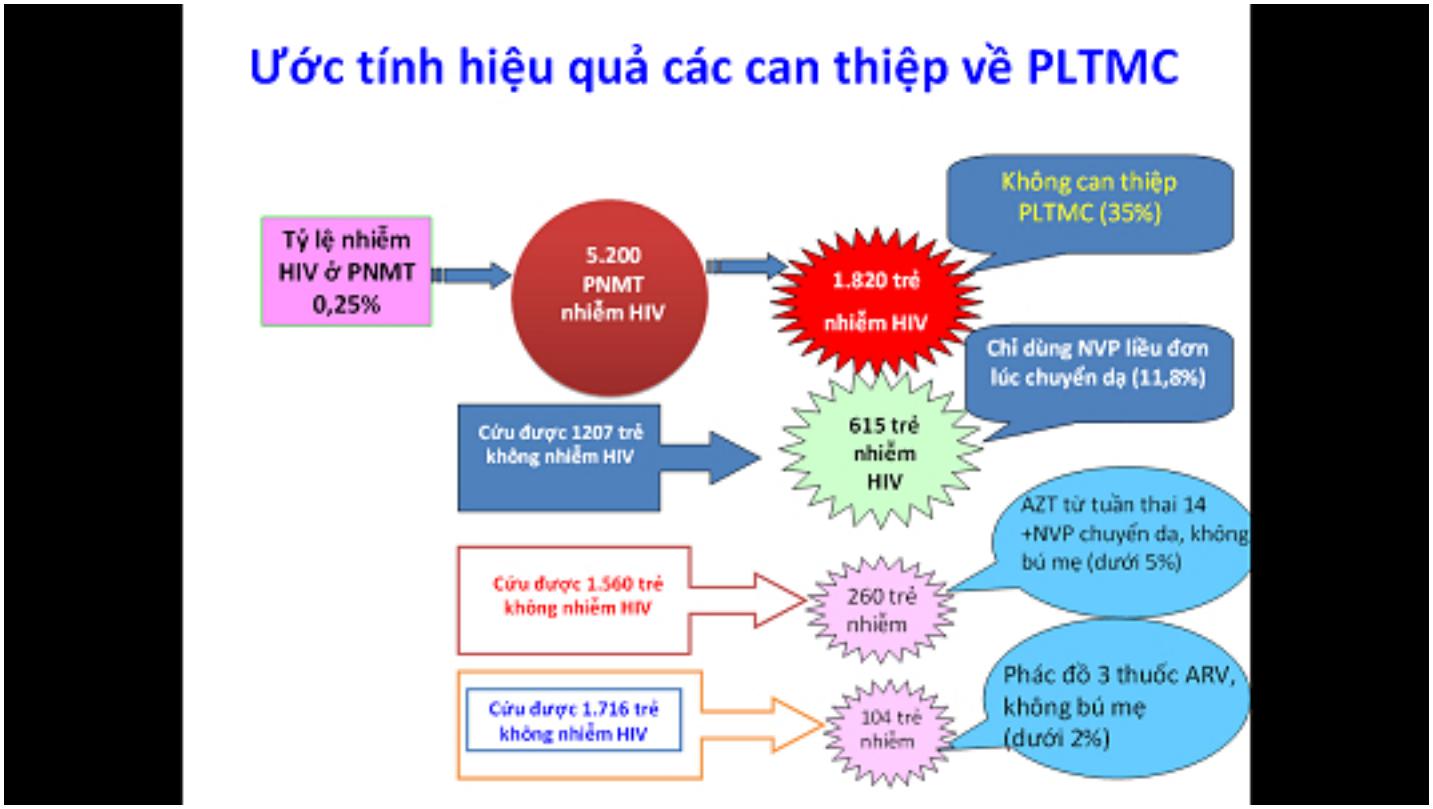
1. Các can thi□p tr□□c sinh: t□ v□n xét nghi□m HIV, sàng l□c và đi□u tr□ các b□nh lây truy□n qua đ□□ng tình d□c, b□ sung vitamin, s□t, d□ phòng và đi□u tr□ nhi□m trùng c□ h□i, s□ d□ng ARV đ□ đi□u tr□ cho m□ ho□c đi□u tr□ d□ phòng lây truy□n m□ con… là nh□ng bi□n pháp h□t s□c c□n thi□t và hi□u qu□ làm gi□m t□ l□ lây truy□n m□ con.

2. Các can thi□p trong khi sinh: v□i nh□ng ph□ n□ ch□a ti□p c□n các can thi□p tr□□c sinh, c□n t□ v□n xét nghi□m nhanh HIV, n□u d□□ng tính thì s□ d□ng phác đ□ ARV d□ phòng Lây truy□n m□ contheo h□□ng d□n, tránh các can thi□p nh□ b□m □i, forcep, c□t t□ng sinh môn… cân nh□c ch□ đ□nh m□ l□y thai, nhanh chóng lau s□ch máu và s□n d□ch cho tr□ s□ sinh.

3. Can thi□p sau sinh: ch□ y□u là t□ v□n cho ng□□i m□ v□ nh□ng l□i ích và nguy c□ lây nhi□m HIV khi cho tr□ bú. T□t nh□t là nuôi tr□ b□ng s□a thay th□ n□u có đi□u ki□n. Tr□□ng h□p không

có đi□u ki□n s□ d□ng s□a thay th□, c□n h□□ng d□n ng□□i m□ cho bú hoàn toàn trong th□i gian đ□u, sau đó cai s□a s□m chuy□n ăn d□m ngay khi có th□ đ□ gi□m nguy c□ lây truy□n HIV cho tr□. Tr□ c□n đ□□c gi□i thi□u và chuy□n g□i t□i các phòng khám ngo□i trú cho tr□ em đ□ theo dõi và đi□u tr□ ARV.

IV. HI□U QU□ C□A CAN THI□P

V. THÔNG TIN

N□u b□n c□n thông tin liên quan đ□n HIV/AIDS, t□i Qu□ng Nam b□n có th□ liên h□ đ□n các đ□a ch□ sau:

1. Trung tâm Phòng, ch□ng HIV/AIDS Qu□ng Nam, đ□□ng Nguy□n Du, ph□□ng An M□, TP.

Tam K□.

N□u c□n t□ v□n xét nghi□m HIV b□n hãy đ□n v□i các đ□a ch□:

1. Phòng T□ v□n s□c kh□e c□ng đ□ng, 129 Tr□ng N□ V□□ng, TP.Tam K□. Đ□n đây, b□n s□ đ□□c đ□i ngũ các t□ v□n viên, xét nghi□m viên có chuyên môn t□t, giúp b□n theo nguyên t□c bí m□t và mi□n phí.
2. Phòng T□ v□n s□c kh□e c□ng đ□ng, Trung tâm Da li□u t□nh Qu□ng Nam, đ□□ng Nguy□n Du, TP.Tam K□. Đ□n đây ngoài vi□c khám, đi□u tr□ các b□nh chuyên khoa da li□u b□n còn đ□□c các bác sĩ, t□ v□n viên, xét nghi□m viên t□ v□n, xét nghi□m HIV mi□n phí.
3. Phòng T□ v□n s□c kh□e sinh s□n t□i Phòng khám Khoa S□n, B□nh vi□n Đa khoa t□nh Qu□ng Nam, 1 Nguy□n Du, TP.Tam K□. Các s□n ph□ đ□n đây, ngoài vi□c khám thai còn đ□□c t□ v□n xét nghi□m HIV mi□n phí.
4. Phòng khám t□ v□n lao/HIV t□i B□nh vi□n Lao - Ph□i t□nh, đ□□ng Nguy□n Văn Tr□i, TP.Tam K□.

N□u c□n các d□ch v□ chăm sóc, đi□u tr□ HIV/AIDS b□n đ□n v□i các đ□a ch□ sau:

1. Phòng khám ngo□i trú ng□□i l□n đ□t t□i Khoa Da li□u B□nh vi□n Đa khoa t□nh Qu□ng Nam, s□ 1 Nguy□n Du, TP.Tam K□.
2. Phòng khám ngo□i trú nhi, B□nh vi□n Nhi t□nh Qu□ng Nam, s□ 46 Lý Th□□ng Ki□t, TP.Tam K□.
3. Phòng lây truy□n HIV t□ m□ sang con, Khoa S□n B□nh vi□n Đa khoa t□nh Qu□ng Nam.

Các giai đoạn lây truyền HIV từ mẹ sang con.

Người mẹ nhiễm HIV có thể truyền cho con qua 3 giai đoạn:

❶ Khi người mẹ mang thai: HIV từ mẹ qua rau (nhau) thai vào cơ thể thai nhi rất sớm, có thể ngay từ tuần thứ 8.

❷ Khi sinh: HIV từ các dịch và máu của mẹ vào cơ thể thai nhi. Khoảng 50% đến 60% trẻ sơ sinh bị lây HIV từ mẹ ở giai đoạn này.

❸ Khi cho con bú: HIV có thể lây qua sữa mẹ hoặc các vết nứt, trầy xước ở núm vú mẹ sang cơ thể trẻ. Khoảng 15- 25 % trẻ bị lây HIV ở giai đoạn bú mẹ.

2

Nội dung 1: Dự phòng sớm lây nhiễm HIV cho phụ nữ tuổi sinh đẻ.

- Nếu phụ nữ mang thai không bị nhiễm HIV thì không thể truyền HIV cho con của họ được.
- Để tránh lây truyền HIV, nam và nữ trong tuổi sinh đẻ (từ 15 đến 49 tuổi) hãy :
  - Không nên quan hệ tình dục trước hôn nhân.
  - Chung thủy 1 vợ, 1 chồng. Không quan hệ tình dục với nhiều người.
  - Sử dụng bao cao su đúng cách khi quan hệ tình dục.
- Nam, nữ trong tuổi sinh đẻ hãy đến phòng tư vấn hoặc các cơ sở y tế để tìm hiểu các thông tin liên quan đến sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục, phòng chống HIV và phòng lây nhiễm HIV từ mẹ sang con.

3

Nội dung 2: Phòng tránh mang thai ngoài ý muốn cho phụ nữ nhiễm HIV.

- Giảm số lượng phụ nữ nhiễm HIV có thai ngoài ý muốn sẽ làm giảm số trẻ nhiễm HIV từ mẹ.
- Phụ nữ nhiễm HIV hãy cùng chồng hoặc bạn tình đến phòng tư vấn sức khỏe, trạm y tế hoặc các cơ sở sản khoa để được:
  - Tư vấn và tự quyết định về các vấn đề sức khỏe sinh sản, tình dục an toàn và kế hoạch hóa gia Đình.
  - Tư vấn và điều trị các bệnh lây truyền qua đường tình dục.
  - Giới thiệu chuyển đến cơ sở chăm sóc, điều trị và hỗ trợ thích hợp.

4

Nội dung 3: Can thiệp cho phụ nữ nhiễm HIV mang thai.

- Tất cả phụ nữ mang thai cần đến cơ sở y tế để được khám thai và tư vấn xét nghiệm HIV tự nguyện.
- Nếu người phụ nữ nhiễm HIV vẫn muốn sinh con thì họ sẽ được:
  - Tư vấn và chăm sóc thai nghén.
  - Xét nghiệm và dùng thuốc kháng vi rút (ARV) vào thời điểm thích hợp.
  - Sinh đẻ an toàn.
  - Tư vấn cho cả 2 vợ chồng lựa chọn cách nuôi trẻ phù hợp.

5

Nội dung 4: Các dịch vụ chăm sóc, hỗ trợ và điều trị thích hợp cho bà mẹ nhiễm HIV và con của họ sau khi sinh.

- Trẻ mới sinh được uống thuốc kháng vi rút (ARV) để phòng lây truyền HIV từ mẹ.
- Dự phòng và điều trị các bệnh nhiễm trùng cơ hội khác.
- Tư vấn chăm sóc dinh dưỡng và hỗ trợ tinh thần.
- Được chuyển đến nơi thích hợp để tiếp tục theo dõi, chăm sóc và điều trị cho cả mẹ và con.
- Chồng hoặc bạn tình đều được tư vấn, xét nghiệm, chuyển đến cơ sở chăm sóc điều trị thích hợp.

6

4 Nội dung

DỰ PHÒNG LÂY TRUYỀN HIV TỪ MẸ SANG CON

Nội dung 1: Dự phòng sớm lây nhiễm HIV cho phụ nữ tuổi sinh đẻ.

Nội dung 2: Phòng tránh mang thai ngoài ý muốn cho phụ nữ nhiễm HIV.

Nội dung 3: Can thiệp cho phụ nữ nhiễm HIV mang thai.

Nội dung 4: Các dịch vụ chăm sóc, hỗ trợ và điều trị thích hợp cho bà mẹ nhiễm HIV và con của họ sau khi sinh.

unicef

Năm 2010

Ngu□n: Ch□□ng trình t□p hu□n HIV/ AIDS